

AJO NWA A NA-EKU N'IKPERE

NKE SI N'AKA

MAAZI BEN IGBOKWE (Ph.D)

Ajo nwa a na-eku n'ikpere By Igbokwe, B. is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

AJO NWA A NA- EKU N'IKPERE

NKE SI N'AKA

MAAZI BEN IGBOKWE (Ph.D)

J. BEN IGBOKWE

Mbiputa nke mbụ: 1999

Ndeghari nke abụọ 2006

Ndeghari nke atọ 2016

Published in Nigeria by:

ASCOT PUBLISHERS OWERRI

ISBN: 978-2579-67-3

Onwe-ike nwere uchekwa ya bụ o nweghi onye nwere ike
ibighari, isughari akwukwu a ma o bụ doro-tinye n'ndi o
bula n'igwe - ozi, n'igwe okwu ma o bụ n'igwe Oseres-
Qmgbaa, beluso Q natara ike site n'aka odee.

BEN IGBOKWE,

08037798343

Eserese ihu akwukwọ: Oporu John Kelechi

NTU NYERI

Maka ezumike mkpuruobi Odoziaka Unnaculafa Adere
Igbokwe

OZI EKELE

Ana m' ekele Chukwu onye amantiihe, Chukwu na-agwa m ka m dee. Ekele m na-agakwara Amaraechi, Most Rev. Dr. A.J.V. Obinna, na Bishop George C. Njoku maka nkwado putara ihe ha na-enye asụsụ Igbo. Ụmụ m, Chisimelien, Ihechituru, Kamsiyoghukwu na Esomchukwu socha keta nke n' ekele m. Maka ekpere na nkwado pụtụrụ ihe ka m ji ekele Rev. Sr. Judith Ezeji, Ndị nkuzi asụsụ Igbo n' ụlọ akwụkwọ dị iche iche, sokwa n' ihe a na-eme, Echefughị m onye na-akuputara m ihe n' igwe. Nwaada Genevive Okoro na onye mbiputa akwụkwọ bụ Anselm Okorie (Aseon). Eserese Ihun akwụkwọ Opara John Kelechi Ekele m na-agakwara ndị enyi na ikwu ihe m n' ile. Ka Chukwu ji ike n' ile gozie unu.

AGWA NDI SO N'EJIJE A

UKAEGBU	-	Onye gara ilu Ekwuloronye
EKWULORONYE	-	Nwaanyị Ukaegbu
BRQDA	-	Onye Ogbako Ukaegbu
ODOFMEIAM	-	Nna Ekwuloronye
QNWUMERE	-	Nwa enwunne
IZUCHI	-	Nwaanyị agbataobi
ERINGA	-	Nwanye di Ekwuloronye
ANABARAONYE	-	
AKUKALIA	-	Umunna Ukaegbu
OBODOKWE	-	
IBEAWUCHI	-	Nwanna Odoemelum
NIADIWE	-	Onye lanloody Ukaegbu
OLU	-	

AGWANDỊ SO N'EJJE A

UKAEGBU	-	Onye gara ilu Ekwulogwu
EKWULOGWU	-	Nwaanyị Ukaegbu
BRODA	-	Onye Ogbako Ukaegbu
ODGEMELAM	-	Nna Ekwulogwu
ONWUMERE	-	Nwa enwennu
IZUCHI	-	Nwaanyị agbataobi
ERINGA	-	Nwunye di Ekwulogwu
ANABARAONYE	-	
AKUKALIA	-	Umunna Ukaegbu
OBODOKWE	-	
IBFAWUCHI	-	Nwana Odgemelam
MBADIWE	-	Onye lanlogwu Ukaegbu
OLU	-	

EMU MI NKE MIBI

NKIRI NKE MIBI

1. (Chị Muzi: Oduemefiam, Nwoke a na-agụ akwụkwọ usò
na-akwụkwọ na-akwụkwọ, kpuru ugegbu anya nke e jiri emi keda
na-akwụkwọ da wee kpọ n'ụzọ.)

2. (K. V. G. B. : (Kpọnkpọnkpọnk)

I nwekwara ndị bi ebe a?

3. (Chị Muzi: AM): (Kwisi ihe o na-agụ, lelite anya).
Gị bụ mmadu,
batawa n.

(U ka egbu na broda Paul abata).

Sno o nọ, oche di,

ung nody ala.

4. (K. V. G. B. : (Ha anody ala)

broda Ndewo

5. (Chị Muzi: AM): (Amataghị ndị ha bụ)

6. (Chị Muzi: AM): (Elewulu nọ).

(O wee kpowa).

7. (Chị Muzi: AM): (Ghaputa).

Sna anyị abịala n!

(Ya na ndị obia wee jiri anya ha ghara
izu).

8. (Chị Muzi: AM): Biko enwere m ndị obia,

gaa ka i wetara anyị oji

(O wee pụ).

Nnaa nngonyo,
ndi che nny kwanyo.

UKAEGBU:

Ila di cha nngonyo nna,
sogonyo

(ha atamuo. Ekwulugonyo ewere oji pita
nna ya anara ya. O wee baghechi n'hae
ulo).

ODQEMELAM:

Oji abjala nny
(o cheere ha oji ha wee nara vido na)

UKAEGBU:

Nna anyi imeela oji,
ndee wo.

O doro m'anya na
i maghi ndi anyi bu.

ODQEMELAM:

Nke ahụ abughị okwu usi,
oge o jiri tọ m'anya
bu oge i kpọrọ m'brọda,
O di m'ka anyi na gi
nọ n'otu ogbakọ.

UKAEGBU:

(Kwachaa akpiri).
N'eziokwu eziokwu
anyi nọ n'otu ogbakọ.
Obuladi izu gara aga,
ahuru m'gi na nzuko
mana ohere adighi
maku mkparịtaụka

n'ihu ozi ahụ dị mkpa
nke SIKITU TOVASIA
jiri bịa

QDQEMIELAM:

na'ofu).
O hoo!

Igaruru agaru, broda m,
ihe m nabu agụ
tapu unu abata bu
ufodu ihe ndi ahụ
Ogụputaara anyi
na Baihu).

UKAEGBU:

Natufughie oge,
ala m bu broda UKAEGBU,
onye mụ na ya so
bu broda Paul.
Anyi nile sieha
na Distrikiri UKACHINTA.
Sna anyi, ihe kpatara ije anyi bu
nwa gi nwaanyị.
Ekwelofu...

QDQEMIELAM:

(Gbanye aka n'isi n'olu iké).
Jehovah!
O mere unu gini?
O bara unu ogu?
Biko gwagụ m!

UKAEGBU:

(Ha elerita onwe ha anya na
n'igbagwoju anya).

Mba! Brɔda,
O bughị ihe dị otu ahụ.
N'iga n'ihu,
Nna m anoghị ndụ,
Nne m gaara iso anyị abia ije a
kama ọzọ kariri anyị,
ya mere mụ na brɔda Paul
jiri biawa sọ anyị.

ODOEMELAM: Unu ka nọkwa ebe unu nọ,
o bu nọ na unu choro
iburu m eburu,
unu gwa m n'ihu na
ahụbeghi m ihe ọzọ
nwere ike ibute unu
n'ụlọ m abughị
okwu na ụka nke
Ekwufulonụ kotere.
Nne ya anwuola
kamgbe afọ abụọ.
o bu sọsọ mụ na ya nọ...

UKAEGBU: Iji gbuo okwu nkenke,
achoro m iju
nwa gi nwaanyị.

ODOEMELAM: (Na nchakasị anyị)
Kedu nwa m
nwaanyị nke o bu?
O ga abụ mgbe

PAUL:

nwaanyi oburu a m
choro ifu ga-amuta
nwa nwaanyi,
ma o buru ngbu a,
echeghi m na
amutala m nwa nwaanyi
mmadu nwere ike ifu.

QOQEMELAM:

Broda, ghotakwanu
ihe a a na-ekwu.
U'kaegbu choro ifu
nwa gi nwaanyi
dika a na-esi alu
di na nwaanyi.
Geenu nti unu m,
o bu eziokwu na
amaghi m ndi unu bu
tupu unu akowaa
onwe unu.
Ma enweghi ihe ozo
nu ga-eji baara unu ehere.
o buru na anyi niile di
n'otu ogbako
(kuda ume) unu m,
ukwu unu dulaa unu ufo.
gbaala nu ekwensu oso.
Okuko ukwu nji,

anaghị ere ya na diala,
nke ọzọ bụ na
ọkụkọ mụ na ya di nma,
anaghị m eji akwa ya akwa aja.
(N'ohere iwe).

UKAEGBU:

Nna anyị,
kedụkwanyị ebe okwu gị
gbadoro ụkwụ?

QDQENIELAM:

Ihe m na-ekwu bụ
na onye a jị na-achọ ịlụ
abughị onye ya na mmadụ
na-ebi n'ụlọ.
Ihe m anaghị bụ
ihe kpọtara ya n'ụwa
ya na mbunuche ya.
N'ihia agwa ọjọọ Ekwulugwu,
Nne ya anwụọla
kangbe afọ abụọ
n'ọrịa ọbara mgbalielu.
Ewezuga amara Jehova
ya na agbamume m
na-euweta n'igụ akwụkwọ nsọ,
ana m anwụọlarịi.

UKAEGBU:

Amacha m ihe jị na-ekwu
kama ihe m chọrọ
ka jị mara bụ na

QDOEMELAM:

onye ara nwere enyi.
O buri na Ekwulorun
nwere agwa oji, o,
site n'ike Jehova,
e nwere m olileanya
na o ga-agbanwe
oge adighi anya
mu na ya bidoro biwe.
Unu ga na-eche
na achoghi m
ka unu luo nwa m,
ile a m na-ekwu bu
iji gbanari nsogbu
ga-aputara gi n'odinahu.
Agwara m gi agwa
na a naara m igwa gi agwa
abughi otu, ukpara okpoko buuru,
nti chiri ya.
Aga m akpo ya ugbu a,
ya kwere na
gi na ya ga-alu,
kporo ya enyela m kobo
ma o bu afu
n'ihu na aka m
adighi n'oba e kere ede
(o kpoo)

Ekwuluonụ! Ekwuluonụ.

EKWULUONỤ:

Ọọ gini?,
ọ biala gi
otu o si abia gi?...

ODOEMELAM:

Unụ ahulany
Isiokwu anyị?
Ọ dị mma,
nke ahụ abughị
ihe m bịara
Ima ndị a nọ ebe a?

EKWULUONỤ:

Ama m ha,
Ụkaegbu na Paul...

ODOEMELAM:

Ọ bughị ikpọsị aha ha bụ
ihe mụ na-ajụ gi.
Ụkaegbu si ya
chọrọ ilu gi...

EKWULUONỤ:

E e nụ,
Ọ ọ ichoghị
ka ọ lụọ m?

ODOEMELAM:

Ọ bughị na mụ achoghị
nke ọ na-abụ
na m chọrọ achọ
kama ihe m na-ajụ gi bụ na
i kweere na Ụkaegbu
ga-alụ gi?

EKWULUONỤ:

(N'otu ike) Eee!
Amaghị m otu m ga-eji kwuo ya

QDQEMET, AM:

o kwe gi nglota
(Chia ifurifu qchi)
Q di nma,
Nwaokorobia,
agaghị m asi gi
atukwala nwataa,
agaghikwanu m asi
gi luo ya,
kama ihe iga-aghlota bu
na onye aturu ilu,
kowaara ya
ego ejiri luo nne ya
foru oha,
onye kpara uku ahghu
si ngwere biara ya uri.
Were ire guo eze gi onu.

EKWULUONU:

(N'we) U lo a agaghị aba
mụ na gi ma
ndi a si ebe a laa
n'ili inyo ndi a i na-ekwu,
enwere m agwa o jo kara gi?

U KAEGBU:

Odila nma,
Nna anyi ukwu
o ga-amasi m ma
i gwatu anyi
ihe anyi ga-eme
n'isi Ekwuluonu

iji l'og ya tupu anyi
akporo ya laa.

DOFAULI AM:

Gini?

N'isi onye?

O di mka ichoghi
ikpu ya ala.

Ichoro ihe jiga emechaa ugburu
gi na ya bie sooso otu ahadi ghasaa.
Ibido hiawara n'ugwo.

Biko hapu m aka. Kporo kiwa
el kwuluonyi abara n'udo
gi na ya uwee ike ibi n'udo. ekele du
Jehovah.

Kama aka m
ga adonyi na mgbu
ihe gbuha dapputa
n'etiti mgbu ya
hiko onye akporo kwere. Ekele du

ATL:

Opu m na jga, le m na
gbu hadi adji
n'isi mwa gi!

N'etiti mgbu ya

hiko onye akporo

kwere. Ekele du

Jehovah.

KALIGI:

Okwara, ekele du

iji l'og ya tupu anyi
akporo ya laa.

DOFM11.1 AM:

Gini?

N'isi onye?

Q di m ka jehogh
i kpoy ya ala.

Ichoro ihe i ga-emeecha ugburu
gi na ya bie soso otu aha i ghasaa.

I buo biawara n'ugwo.

Biko hapu maka. Kporo lawa

et kwulu n'aba n'ugbo

gi na ya nwee ike ibi n'udo, ekule di
Jehovah.

Kanta aka m

ga-adogun na n'iboyia

ihe o bula daputara

n'etiti uny na ya

biko mya akporo lawa n'ugbo

AM 1.2:

Q putara na j'ghe la n'ugbo

o bula di la di

n'isi nwa gi

N'isi nwa gi

N'isi nwa gi

N'isi nwa gi

N'isi nwa gi

KAFU.10

N'isi nwa gi

N'isi nwa gi

Nna anyị nkwa,
anyị ga-abia lawa.
Ubochi ọzọ
n'ike Jehovah,
aga m abia lee gị.

EKWULUQNU:

Papa, gwara m Ekeoma
na mụ agawala.

QDQEMELAM:

Agamagwa ya
na i gara ebe e?

UKAEGBU:

E he!
Anyị bụ ndị Obiozara
nke dị na kansul
ime obodo UMUCHINTU.

QDQEMELAM:

Ndeewo nọ
(Chia utakiri ọchi).
I lekwanu otu
nwa nwoke ibe m
siri duru agụ
na-ala n'obiuto
(maa usụ) n'awa n'ara.
I butela ukwa
n'osisi akpaka.
Otu a ka nnu
na-esi ato,
ogachaa ahia o lota.
Qdqemelam nwa

Onwunyiriuba,
 ebe a ka m na-anọ,
 onye na ala m isi
 ana-aga m gburugburu.
 O di m ka Ekwuloonụ
 alọtakwala ọzọ
 ka m were ndụ m mere ihe
 mkpuru ụbọchị ole a fọdurụ m.
 (O bidokwa guwa akwukwọ Baihubu ya
 Ibeawuchi wee bata)

IBEAWUCHI:

Odoemelam,
 a hụrụ m Ekwuloonụ nwa gị
 ka o bu akpa wee soro
 ụmụokorobia abuo
 ndi mụ amaghi ibu ha
 wee na-aga,
 m wee juwa onwe m si
 a nkwara m dim
 tupu nwa yom?

ODOEMLAM:

O gwaghi gi na
 ya alawala di?...

IBEAWUCHI:

(n'oluike)
 Ana-alukwa alu
 tupu akpowa nne di?..
 Ihe o putara bu na
 naani gi nuru mmanya ajuju,
 mmanya iku aka n'uzo,

mmanya ije abali anọ,
nke izu ukwu,

ọ bụladị uze mmanya.

Ọdọemelam,

I meela iri

wee bide iri aka,

Matakwa na

otu onye rie agwọ,

ya agworo ya n'afọ,

(chilie aka abụọ elu)

Aka madighi kwa

n'oba e kere ede,

Ago onye ibi

ga-agoro ununna ya

na mmiri bụ

ichili ogodo ya elu.

Maj broda,

e nweghi ihe ọ bụla

ha mere n'isi Ekwuluonu.

IBEAWU CHI:

Fọ wootu?

Ana-ebu uzọ eme ihe

n'isi nwanji tupu

e mewe ihe n'ukwu ya.

Kedu ihe I jiri

kponye ha Ekwuluonu?

ỌDỌEMELAM:

N'ezio kwu ha jara m

ihe ndi ha kwesiri

ime n'isi ya,
mana anabataghị m
ihe ọ bụla,
ka m hapụ iri ihe
ga-agbado m n'akpịrị.
Ekwuluonụ abughị
ezigbo aka a na-ehinye n'isi

BEAWUCHI:

(N'iwe) No wonda!
Ihe niile si gị n'aka mebie.
[choghị iri,
Ichoghikwanụ ka e nye
ndị chọrọ iri eri.
Afutarọl, mmanya gazie ije
a ñụọ ya,
ya agaluokwanụ ije
a ñụọ ya.

ODQEMELAM:

Mgbe ndị nke gị luru di,
gị añụwa
ọ bughị n'isi Ekwuluonụ.

BEAWUCHI:

(jiri iwe mapu) Ichọrọ nnuu ka
Ekwuluonụ kuo anyị ahịa,
n'ebe abụọ.
Matakwa na ilu abụọ
anaghị akwa nwanyị (ọ pụọ)

OKỤ ANYUỌ

NKIRI NKE ABUO

(N'ụlọ Mazi Anabaraonye ka ndị okenye abuo na-akpaka. Eferè ha jiri taa oji nọkwa ebe ahụ).

ANABARAONYE:

Akukalja!

Biko eji m Chineke rịọ gị.

hapụ m aka

ị na-anụ?

Asị m gị ka m

jiri ndụ m mee ihe.

Ịna-agwa m na

Nlemchi ejighị ahụ

ka gị nị mezie?

AKUKALJA:

Chere Anabaraonye

ka m...

ANABARAONYE:

Taa mechie ọnụ gị

Iyiafọ ewere agba

saa gị ahụ.

Isi o kpuru gị

mgbe Nlemchi,

okenye nọ n'ụlọ

ewu amụọ n'ọbụ

sooro umụ ya

n'ụka ha na-aga,

hapụ ebe ya na di ya

ghara akwụkwọ?
Nke ahụ akwụsighi ebe ahụ,
Nlemchi a gaara
sụ gam sụ gam
dịka Ugwumagala
gakwuru ụmụnwaaanyị ibe ya
ebe ha na-eme nzukọ
sị ha kagbuo aha ya,
na ya na ha
enweghikwa nimekọrịta ọzọ.
Amacha m ihe ndị a...

UKALIA:
ANABARAONYE:

Rie nsị!
O nweghị ihe ịma.
Gị amara gị n'imee?
Ijiri bịa ugbu a
na-akọrọ m
akụkọ ọjọ Nlemchi.
Asị m gị na ya,
arịawa eli eli
kpọkwa ụny ihu,
(N'iwe). Anabaraonye,
I nwere ụhere igwa m
ihe ọbụla masịrị gị
n'ihi na abịara m n'ụlọ gị,
jisi ike
uta adighịrị gị.
Anụọhịa ka ị bụ.

UKALIA:

ANABARAONYE:

AKUKALIA:

OBODOKWE:

ANABARAONYE:

OBODOKWE:

Ma i n'ọ n'ụlọ m
ma ọ bụ na nke gi,
onye m na-egbu,
anaghị m asi
ọbasị nyere m aka,
Mụ ka gi,
ka ụkwụ i gbadoro n'ala.
Oji ọ n'ụ egbu ọ ji ka i bụ,
i na-eji ọ n'ụ gi eme
ihe a na-eji aka eme
(helie ka ọ pụọ).
Mee m ihe ọ masiri gi
n'ihu na ebe a bụ ụlọ gi.
(A kụọ aka n'ụzọ, obodokwe
abata).
(Chia). Oke Amadi abụọ a,
nke a olu ọ n'ụ na-eti
di ka ndi a gbara ose,
ọ di kwa nma
ka ọ bụ ọ n'ụ ọ na-adọ
ọ n'ụ nwaanyi isimkpe.
Obodokwe,
biko n'ọdụ ala,
oche di,
Ụmụaka kwany? (ọ n'ọdụ ala)
Ha ka ndi nke gi nma.

(Ha achịa ochi).
Onodụ m hụrụ
gị na Akụkalịa
ka m na-abata
adịchaghị m mma.
Gịnị na-ese?

KUKALIA:

Juokwa ya nwanne m,
maka onye anoghi ebe a
mara isiokwu ga-eche na
anyị esekatalarị okwu
tupu mụ abịa ebe a taa.
Gịnị nakwanụ ese?
Na mbịara
kọsara Anabaraonye
na Nlemchi, nwunye nwanne nna
ya
ejighị ahụ.

Ogwula.

NABARAONYE:

Obodo kwe,
biko ka m juo gị,
o mere gị n'anya nwata
oge Nlemchi na unu ya
gwara anyị na anyị na ha
enweghịkwa mmekọrịta
ozo n'ụwa.

ST. JOHN KPAZURUVAH

OBODOKWE:

ha banyere n'ime ya?
(Maa usụ).

Nke ahụ bụ n'ụ
ihe mere eme.

Nke na-akpọtụ ugbu a
bụ na Ịkaegbu nwa ya nwoke
agaala lụrụ nwaanyị
kpọba n'ụlọ.

ha ahụọ ebiri
(Akụkalịa akụja).

ANABARAONYE:

(N'íwe). Akụkalịa.
ị n'ụrụ ihe Obodokwe kwuru,
(Akụkalịa ekwughị okwu).

Ogbu ọ daala gị?

Ọọ kwa ebe a ka ị nọ
na-ekwuchi m ntị.

Nlemchi ariakwa,

Nlemchi ariaghi,

ugbu a nwa ya nwoke

agaalarị gaalụrụ nwaanyị,

nwoke amaghị,

nwaanyị amaghị.

Ya alụọ kpọrọ bulie ụzọ ije.

Ugbu a ị ga-asị

Nlemchi nne ya amaghị na

nwa ya nwoke

alụọla nwaanyị?

OBODOKWE:

Gịnjị bụ na ọ maghị?
Ha agaghị ekwe agwa anyị
n'ihì anyị
bụ ọmbliva,
ndị e kweghị ekwe...

ANABARAONYE:

Akụkalịa
achọrọ m ka i kwuo
ihe ahụ dị gị n'obi ugbo a,
Ọọ kwa i ma ihe
karịa ndị Amaala
Ọbiọzara n'ile,
gịnjị mekwara n'ụ
ha agwaghị gị
na ha na-ahụ nwaanyị
ebe ọ bụ na
gị na ha dị mma,
ma ọbụ ha ka metụtara gị
karịa mụ onwem di ebe a.
Onye mbetụ akwa
na-atụ akpịrị.

AKỤKALIA:

Abara,
egbula m egbu biko,
ikpere m di n'ala.
Mana ka m jụọ gị
Obodokwe,
kedụ-kwanụ otu
I jiri n'ọrọ ebe a

OBODOKWE:

mata ihe mere
n'Adamawa?
Ụnyaahụ ka Chukwuma
nwa m nwoke lgbatara
wee na-akọrọ m ya.
Oge Chukwuma juru ya
obodo nwunye ya si,
o gwaghị ya
kama ihe o gwara ya hụ
na ụzọ ebe ha tere anya
nke ukwu,
o jụzienu ya
ebe o hụrụ ya nke mbụ,
o gwa ya na ha
hụrịta onwe
ha n'ugbakọ ezumezu ahụ
ha na-aga kwa afọ.

ANABARAONYE:

Chaj!
Anabaraonye nwa Ofọedu
ahụla m ihe n'ụwa a.
Bia bia bia,
Nzụkọ nke a ha gara
izu gara aga,
ka mmadu hụrụ nwaanyị
gaa lụọ alụọ kamgbe ahụ?
Mmadu ahụ nwaanyị,
o nweghị nwanna ya

AKUKALIA:

ODOKWE:

o bula o gwara,
naani ya agaa kporo luwa.

Nke o joo bu na
a si na ogo ha abuo
na-abarita onwe ha
abughi nke a
na-eji onu ekwu.

O di ka ebe

Iraani na Iraaki
na-ali ogy.

Nwata nwaanyi a
akuwasachaala ike nile
Ukaegbu jiri biri n'ulo
ma epekele windo
ulo ha bi n'ime ya
nke mere onye nwe ulo
jiri nye Ukaegbu iwu
ka o kwapuru ya
n'ulo ya.

KUKAIA:

Obodokwe,

Iga-asigbi jiri anyagi bu ya,
biko ka m juokwa.

Nwaanyi a o di anaa?

O toro ogologo

ka o di mkpumkpu,

o mara mma ka o joro nje?

OBODOKWE:

Dịka nwa m nwoke
jiri kowaa,
o toro ogologo,
chapu achapu,
maa mma otu ahụ
Jezibeely nke Baihulụ dī,
nke kacha nke bụ na
ike ya buru ibu.
(Ha etic).

ANABARAONYE:

(Gbanye aka n'isi).
Haij!
Oo kwa ihe o hụrụ
o jiri ghara gaa
maburu ya ozugbo ozugbo.

AKUKALIA:

Oke rie o nwuo!.
Nke a bụ nwata rijuo afọ
hujuo anya ya.
Agwụ na ihe o lora agbatorola.

OBODOKWE:

Nke na-agwụ m ike bụ
nke ogụ na ingba
na mmebisi ihe
e jiri biri n'ụlọ...

ANABARAONYE:

N'chirubeghi izu ụka abuo.
O dī mma,
ihe m ma bụ
isi kọtere ebu,

ya gbaa ya.

Otu ahụ u ledara ununna ya
anya

gaa maburu nwaanyị ike ukwu,
oge adighi anya,
ihe na-achụ nwata n'ara nne ya
ga achụ ya.

AKUKALIA:

Otu a nne ya na arịakwanụ ugbu
a,

o lee otu a ga-eme...

ANABARAONYE:

(Ilie elu).

Ara Nlemchi ga-agbagbu gi,

ihe ji Nlemchi

ga-ahapụ ya chụwa gi.

Ọọ kwa I naghị anyị ntị.

AKUKALIA:

(N'iwe).

Ọ bụ gi ka agwọ chere

onye ọzọ ga-atagbu.

Ihe a na-etị gi n'anya

ga-etiba gi ọbịa.

(Ila achọwa ilu ọgụ Obodokwe
wee na-aga ha).

ANABARAONYE:

Ibịara ife m

aka n'ihu n'ụlọ m?

(Dụọ ya aka n'ọpụ)

Ire gbaakwa gi atọ...

OBODOKWE:

Gịnị mere unu ji anwụrita

AKUKALIA:

n'iche agbasaghi unu
Anabaraonye,
ekwe gi akuzoole.
o bu m ka i duru
aka n'onu?

Ma achoghi gi achọ
tupu afọ na-abia abia
mara na...

ANABARAONYE:

Ozu nwoke,
m kuo gi aka n'ahụ.
i ga-agbu obara.

(Ha wee barịta onye
Obodokwe wee na-anatu ha
wee nyuọ).

OKU-ANYUO

NKIRI NKE ATỌ

(N'inte ụlọ, Ụkaegbu nọ n'echiche, e were ihe mesasịcha ya
ebe ihe merurụ ya ahụ site n'ọgụ ya na Ekwuluonụ lụrụ)

ỤKAEGBU: Ekwuluonụ! Ekwuluonụ!
(Ekwuluonụ apụta)

EKWULUONU: Oọ nne gị
ka ị na-eji otu ahụ eti aha ya.
kedụ ihe ị na-etiri aham
ebe sọ mụ na gị nọ ebe a?

ỤKAEGBU: Were nne m mewe
ihe mkparịntu soro gị.
Ihe m na-achọ igwa gị bụ
na onye nwe ụlọ a
achọla ka anyị
site n'ụlọ ya pụọ
ozugbo ozugbo.

EKWULUONU: Gịnị wee mezie?
Ụlọ ọ gwula n'ala a?
Inweghị ike
gau chọta ụlọ ọzọ?

ỤKAEGBU: O bụ ịchọta ụlọ bụ okwu?
Nke ọzọ bụ na

ndị nwe oji enyela iwu
ka anyị site n'obodo a
kwara pụọ
n'ihì nsogbu nile
ị na-enye ka.

EKWULUỌNỤ:

Ire ahụ ị na-eji agwa m okwu a
dabakwa gị n'afọ.
Onye na-enye nsogbu?
Ọ dị m ka ị na-achọ
onye ị ga-anwụnye n'aka
ugbu a...

ỤKAEGBU:

Mechie onyị gị,
imakwa na ị bụ nwaanyị?.

EKWULUỌNỤ:

Gị aburụ gịni?
Nwoke? (maa ụsọ).
Ndị bụ nwoke
ekwubeghi okwu
ma ya fudụ ozu mkpị dika gị.

ỤKAEGBU:

Oge adighi anya
ị ga-agwa m onye
dotere gị n'ụlọ a

EKWULUỌNỤ:

Mụ na gị
onye dotere ibe ya n'ụlọ?
Ego ole ka ị kwurụ n'isi m?
Onye na-alụ nwaanyị.
Emee gị ana-amali elu
onye lụrụ nwaanyị,

	<p>ị kwurụ afụ ka ọ bụ kọbọ n'isi m?</p> <p>(Akụọ aka n'ụzọ)</p> <p>Onye ahụ ọ bụ onye?</p> <p>Batawa o</p>
UKAEGBU:	<p>Ukaegbu Ndeewony;</p> <p>(bata n'ime ụlọ lee anya chọpụta na nsogbu di). Nke a ihu gị na nwunye gị dịcha otu a udo ọ dịkwa?</p>
EKWULUQONỤ:	<p>(N'oluike).</p> <p>Iha-ajụ ma udo ọ di?</p> <p>Kedụ ihe onye di ka gị ga-eji udo eme n'ụwa?</p> <p>Ọ kwa gị nyurụ ihe a na-esi, che Iwuru ụlọ ọ di beghi onye wuru ya mbụ...</p>
UKAEGBU:	<p>(Mabiri ya).</p> <p>Taa mechie onụ gị, Ajọ anụny...</p>
EKWULUQONỤ:	<p>Ozu mkpi, ọ bụ nne gị ka i na-akpọ ajọ anụny.</p>
MBADIWE:	<p>Bikony.</p> <p>eji m aka na ọ bụghị ihe gbasara m</p>

ka gi na nwunye gi
 ji ese okwu.
 N'eziokwu, nwoke ibe m,
 n'ututu taa ka m
 nwetara akwukwo ozo
 site n'aka ndi uwe ojii
 nke na-enye iwu maka
 opupu gi na nwunye gi n'ulo a.
 O gaghikwanu abụ
 ihe magburu onwe ya
 na mụ na ndi uwe ojii
 bido nwewe nsogbu maka unu.
 Lanloodu,
 anatarara m ozi gi,
 anuchaa-kwala m
 ihe I kwuru ebe ahụ
 ma iwu ndi uwe ojii nyere
 maka opupu anyi.
 Nwoke ibe m,
 j maara nke oma
 na nsogbu niile ndi a
 e nweghi nke
 sitere m n'aka,
 kama o bu ihe
 mmadu na-aluta na nwaanyị,
 ukwu onye ga-adotara ya.

UKAEGBU:

MBADIWE:

KWULUONU:

KAEGBU:

KWULUONU:

aka ya adotara ya.
Biko ana mar[og]i
ka l nyetukwuo anyi
obere ohere,
site n'ike Chukwu,
udo ga-adi.
Ukaegbu,
o gaara amasim
ma o buru na enwere
ihe ozog na-arig
ka m meere gi
na-abughinke a.
Okwere ginghota
na iwu a bu nke sitere
n'aka ndi uwe ojii bia?
O bughikwa naani na
a sirigi site n'ulo a kwapu,
kama a gbara gi lifaunshiipu
(N'iwe). Ihula,
mkpari gi abu akarijala,
site n'ime ulo a puo!
Ma anyi na-ebi ebi
ma anyi na-akwapu akwapu
site godu ebe a puo.
Shiii!!
Riee nshiii!

MBADIWE:

Hei!

nwoke ibe m

ị hula ihe, Ịnula?

Nwata ị makwa na ị bụ nwaanyị?

EKWULUỌNỤ:

Gị n'wee mezie?

Ila mere gị si

anya gị ahula nwaanyị?

Nne gị ọ bughị nwaanyị?

MBADIWE:

Ọ dị mwute

na nsogbu nile

na-adakwasi Ịkaegbu

bucha ihe ndị

ị butere ya.

Ebere na-emere m nwoke ibe m

onye gara l'oro

ọkụ na ere ere

l'obata n'ime ụlọ ya.

EKWULUỌNỤ:

(Gaa ịba Mbadiwe ogụ).

Ihe ịmaghị isi ya

ga-eburu gị ugbu a

(maa ya ụra).

ỊKAEGBU:

Hei!

unụ ahula na nwaanyị a

ga-adoputa m.

Biko hapụ nwoke mmadụ

(gaa ka ọ na-puta Mbadiwe.

Ekwuluonụ akwaa ya aka o wu

MBADIWE:

dra n'ala).

Ukaegbu!

soo j hapuru nkita ara gi

ka o tagbuo m

n'ulo m Eee?,

ajikant biliv dis

(Ekwuluonu a taa ya aru

tagidesie ya ike). Amadioha!,

Nwaanyị a atagbuo m!

KAEGBU:

O nwekwara ndi bi na yaadi a?

Aru emee muo?

(o gbara oso gbapu n'ezi)

OKUANYUO

EMUME NKE ABUO
NKIRI NKE MBU

(N'ulo Anabaraonye, ya na Obodokwe na-akparita uka taa
Onwumere ebere akwa, gbara oso yiri efe dokara adok
gbahata)

ANABARAONYE: O bu gini na-achu gi Ee?

Onwumere,
gini na-eme?

ONWUMERE: (N'akwa).

Nwaanyị nna m si
ya ga-egburiri m taa.

OBODOKWE: Ajo ananu!
Aka agaghị apụ ya.

Ara o gbarala ya
gafee che i nọ?

ANABARAONYE: Ngwa mechie onu gi

ka i kporo anyi he
gi na ya na-eme,

gwa m ihe i mere
o jiri choo igbu gi.

ONWUMERE: Onwere ihe
mmadu na-eme ya

tupu ya achowa
 ikugbu onye ahụ?
 Kamgbe ahali unyaahụ
 ka o na-esesi
 nna m okwu
 na-agwa ya na
 o bughị m ka o ga-eji
 eme diokpara.
 Ehe ya amutabeghi nwoke,
 na ya agaghị adi ndu
 were auya ya
 na-ele m n'ulo ahụ.
 Mgbe chi borọ,
 ya eburu akara bunye m
 ka m gaa ahia.
 Aghaliri m ike m
 ka m rechaa akara ndi ahụ
 mana njo ahia mere m
 ka m refotu ha.
 Oge m lotara,
 e nyere m ya ego
 ndi m retere,
 ya ebido kuwa m ihe
 na mu enweghi ike irecha
 ahia ndi o bunyere m.
 () kugidere m ihe

cuo oge o gara
ka o bu u mmiri oku
o ga-awu m n'ahụ,
m werezie osọ
gbaputa ebe a.

ANABARAONYE:

Papa gi o gara ebee?

ONWUMERE:

Kamgbe m jiri lota ahia
ahụbeghi m ya.

OBODOKWE:

O ga-abu na o gaala oru.
[na-ajụ ma papa ya o gara ebee.
o nọrọgodu ya,
kedu ihe o ga-cme?

O tiy eno onu.
nwaanyi anwuru ya tighuo.

ANABARAONYE:

(Kpọwa nwaanyi ya).

Izuchi! Izuchi

(o za ya)

IZUCHI:

Nna anyi abiawala m.

ANABARAONYE:

Kporo nwata a

baa n'ulo

ka o saa ahụ ya.

Nyekwa ya ihe oriri.

Ama m na

nwaanyi ojoo ahụ

enyebeghi ya nri

kamgbe unya ahụ.

Yawu!

IZUCHI:

Nwa enwe nne,
nwa a di egwu,
Oo kwa ihe nile ndi a
siri nwata a n'ahụ
bucha utari a pịara apịa.
Bjawa nwa m
ka i saa ahụ rie...

(Ekwulugonu agbabata jiri
ngbara osisi n'aka).

EKWULUGONU:

Onwumere,
jiri obioma gi puta
ka anyi laa nghu a.

IZUCHI:

(N'iwe). Gini?
Putaka unu laa ebee?
Ndi mere ya eme
ezubeghirigi.
Oo kwa nwa
nwaanyi ihe gi ka
i na-eme ihe a?

Jisi ike,
Onwumere hjawa
anyi baa ulọ...

EKWULUGONU:

Anabara anye,
gwa nwaanyi gi.
o buru na unu
achoghị nsogbu n'ulọ a.

Nwa enwe nne,
gwa a di egwu.
Oo kwa ihe niile ndi a
siri nwata a n'ahụ
bucha utari a pịara apia.
Bịawa nwa m
ka jị saa ahụ rie...

(Ekwuluonụ aghabata jiri
mgbara osisi n'aka).

EKWULUONỤ:

Onwumere,
jiri obioma gi putu
ka anyị laa ugbu a.

IZUCHI:

(N'iwe). Gini?
Putu ka unu laa ebe?
Ndi jị mere ya eme
ezubeghịrị gi.

Oo kwa nwa
nwaanyị ibe gi ka
jị na-eme ihe a?

Jisi ike,
Onwumere bịawa
anyị baa ulọ...

EKWULUONỤ:

Anabaraonye,
gwa nwaanyị gi,
ọ bụrụ na unu
achoghị nsogbu n'ulọ a,

OBODOKWE:

ya jiri obioma
hapu onwumere
ka m kporo ya laa ngbu a...
(N'iwe).

EKWULUONU:

Ihe a o bu udi nwaanyi
na-eme n'ala ebe e?
Inwekwara nsopuru...
Kparia onwe gi!
Obodokwe, ka ha
na-akpo gi gini? Ekwela ka agwo
chere onye ozo tagbuo...

ANABARAONYE:

Taa!
Mba mmuo bagbuokwa gi.
Taa!

IZUCHI:

Ikuku buru gi bu afo nwa.
Ekwuluonu,
ma i sighi ebe a puo,
iga-ahụ ihe ahụ
i na-achọ ugbu a
(kwado ka o ha ya ogyi mana
Anabaraonye jide ya aka).

EKWULUONU:

I na-ejide ya aka?
Hapu ya ka m
gosi ya agbara nwe ya.
Oo kwa i maghi
na m na-edegide.

OBODOKWE:

Put a ngbu a
ka m makpoo gi anya.
Ebe i na-amaghi
onye na-egbu gi.
Kaa hikonu nmunne,
onu si ile nke a bu gini?
Nwaanyi a
buru nsogbu zuru gi ahu
si ebe a laa.

EKWULUONU:

(Kwado ipu).
O di nma.
ama m ile m ga-eme.
“Onleesi” Onwumere
agaghi abata n'ulo Ukaegbu ozo.
Anu ghachaa kwa
o gaje na ngiga
(o puo Izuchi na Onwumere
abakpuo n'ime ulo).

ANABARAONYE:

(N'ochi).
Chai! ahula m, ahula m ile!
Onye huturu la ebe
nmadu no n'ulo ya.
nopia ahu ya? (chia).

OBODOKWE:

(N'ihu mgbary).
Anabaraonye,
ile a anaghi atochi
i na-anu

ANABARAONYE:

Bia nwanne m.
i choro ka m bewe akwa?
Ire ghaakwa gi atọ ebe ahụ.
Isi m bewe
si m hụrụ gini...?

OBODOKWE:

(N'iwe). Mba! Mba! Mba!
Ee m Anabaraonye,
agaghị m anabata
udi ofo ahụ
i na-ago onye obula i hụrụ,
i na-anụ ya.

ANABARAONYE:

Mechie onụ gi "nwabaga"
mụ na-egbu gi,
egbu ala i gbadoro ukwụ.
Onye m na-egbu,
agaghị m asị Obasi di n'elu
bia nyere m aka
(a kụọ aka. Akụkalịa n.
Ukaegbu abata).

OBODOKWE:

Ebe ike na-adị gi bụ
ebe m nọ
mana otu nkeji gara aga
ka nwaanyị na-ehụ ehụ
anyụ mmamiri bịa
maa gi aka n'ihu,
gini ka i mere?
O pụola ugbu a

NABARAONYE:

onyị gị akwala ka
igwe duma duma.

Ehe m,

ama m na nke ahụ
ga-abụ ihe aga-eji ekwu okwu
(n'iwe) Ukaegbu,
mkparị na nleda niile ndị a
mmadụ na-enweta
site n'aka nwunye gị
ga-akwụsịriri.

AKUKALIA:

Biko Abara wedata obi gị.
O hụ eziokwu na
onye ọ bụla na-anata
mkparị ọjọọ dịcha ihe ihe
site n'aka nwaanyị Ukaegbu,
ọ nwekwara ihe mere ugbu a
mere m jiri kpọrọ ya bjava ebe
a...

NABARAONYE:

O yes, waj nọt,
ụlọ m abụrụziela
kōnfrensi hōqū...

KAEGBU:

Dede mba,
oge m gara
kọsara nna anyị Akukalia ihe a
ka o mere ka m ghota
na-anaghị ahapụ isi

ANABARAONYE:

gaa kpojie olu,
o bukwaa ya mere
anyị jiri si ka anyị bịa
n'ụlọ gị n'gbu a.
Kwuweziennu ihe bu uche gị
I jiri chọọ ihu m,
Kama eji m aka na
nwaanyị gị ka o bu di gị
agaghị abịa ebe a were osisi
kwaa mmadu isi n'ụlọ ya.

AKUKALIA:

Anabaraonye,
I na-ekwuzi okwu
ka j buzi unu maka.

ANABARAONYE:

I ma na i bu ijiyootu?
Igaghị amata ihe
ruo oge onwu gị.
O bu ru na i nọ ebe a kamgbe
jiri anya gị bu ru
ihe nwaanyị a mere anyị ebe a
n'ihị (tuo aka) n'gbabatara
Onwumere
diokpara Ukaegbu
gbabatara n'ụlọ m,
i gaghị ekwu inyo a i na-ekwu,
(kwuchie aka n'onu ya)
Biko gbagharanụ!
Unu egbula m egbu.

AKUKALIA:

UKAEGBU:

E ee m dede. Abara,
nna anyị Obodokwe,
Ichie Akụkalịa,
nna m na-asị
ezuo ka aha eri azụ,
a tọtuo ngiga,
ọ bụrị eziokwu na
Obi ụnu adịchaghị mma
n'ebe m nọ gbasara
azụ nke m dūnyeere ụnu
dika ọnọdu okpukperechi
anyị siri dī.

Ọzọkwa bụ na m gara lụọ
nwaanyị
na-agwaghị ụnu agwa.
maka na mụ kwere oge ahụ
na ihe ọ bụla sitere n'ime ya
daputa
ga-adị n'isi m.

ANABARAONYE:

Ọ bụ ya ka m na-ekwu maka ya,
amaghizi m nke
usogbu na okwu na ụka gi
bịaziri na-agbasa ndi mmadu.

UKAEGBU:

Ọ bụ maka ihe ndi a nile
na ndi ọzọ ekweghi m ncheta
ka m biara iriọ ụnu mgbaghara,
sịkwa ka ụnu-ụmunna m

OBODOKWE:

inyere m aka kpọlaa
nwaanyi ojoo a m lɔbatara
ka m nwee ike n̄n̄o mmiri
toghọ iko.

ANABARAONYE:

Ehe m, onye kpara nkụ ahụhụ
sirị ka ngwere kpatara ya ụtị.
Isi kotere ebu, ya gbaa ya,
Ọ na-abụ ekwuo okwu
hapụ inye ya ọsịsa,
ọ dika mmadu
anaghị ihe ọ ga-ekwu,
gị enyekwa ya ọsịsa
ozugbo ọzugbo,
ya a dika i chere ya eche.

UKAEGBU:

Ukaegbu, i sirị na gị
choro ka anyị meere gị gini?
Kaa, Chineke egbudila gị.
Achoro m ka ụnụ
nyere m aka kpọlaa nwaanyi i
ebe ndị mụrụ ya.
Bikonu, ụnụ asikwala na
okwu a ka m uto n'onu.

ANABARAONYE:

AKUKALIA
OBODOKWE:

ANABARAONYE:

Mba! Gaa n'ihu
Nwaanyi gị a
i na-achọ ichụ achụ
o mere gị gini?

AKUKALIA:

ANABARAONYE:

U KAEGBU:

Elemanya ukwu ya
na-anyizi gi aju arọ.

Kedukwanu odi ajuju di ihe nke
a?

Lekwu onye apari,
ichere na i ma ihe?

Ekwela ka okwu a
buru isi gi...

Biko unu agala ese okwu,
o nweghi onye okwu a
ga-ebu isi ya.

N'isa ajuju gi,

nwata nwaanyi a

emekpola m obi

kamghe m jiri luo ya

n'akwughi ugwo o bufa...

Kedu nke m ga-akọ hapu ibe ya,

ndi kacha puta ihe bu na

nwaanyi a adogidele nsogbu

na yaadi ebe anyi bi n'Adamawa

ruo oge ndi uwe ojii nyere iwu

ka onye nwe ulo chapu anyi,

tinyere nke ka kpọrọ

lifaunshiipu

nke mabidoro anyi iwu

ipu ozo ije ozo.

OBODOKWE:

UKAEGBU:

OBODOKWE:

AKUKALIA:

ABARAONYE:

UKAEGBU:

Nwaanyị a na-abanị ogụ onwu
(o weputa foto ebe ọbara
mesachara ya n'ahụ site na
nkwa isi nke nwaanyị ya
kwarara ya).

Ụnụ lee anya ebe a,
unụ ga-ahụ na
ọ kupuru m isi.
Ọ na-eme nke a
ihe dị ka ugboro atọ
n'ime otu onwa.

Nke a meziri gị ka i bụrụ
isi mkpekele na mpekele
(Ha achịa ọchị).

Onwekwara ike
imetụ gị na breenụ.

Nwaanyị a mechara gaa were
mma mkpị zochaa
n'okpuru beedi
bụkwa nke ọ kwadara
iji chapụ m ihe m
jiri bụrụ nwoke
ma m hiwe ụra.

Gini?

Nke ahụ bụ ohere,

kedụkwanyụ maka mmiri mmụọ,
asịidi ọ na-ewebata
n'ime ụlọ oge ọ bụla
maka iyi kwagbuo m.
Nke kacha nke ugbu a bụ
na o forola ntụtụ ya taa
na ya agaghị eji anya ya abụọ
ahụ Onwumere n'ụlọ a.

ABARAONYE:

(N'ọchị eze).

Kuolanụ ya aka.
Nara m aka i bụ dimkpa
(chọọ inara ya aka).
Ughu a bụ gi ụtụtụ.
Ọọ kwa i hụrụ ukwu,
nwata rịjuo afo
ya ohujuo anya ya.
Ma ka m juo gi,
e nweela mbọ i ghara
maka ichupụ nwunye gi
tupu gi abia ikpesara anyị?
Onye nwe mmadụ
na-ebu ya n'isi
ozokwa, onye mbetụ akwa
anaghị atụ akpịrị.
Ewerela m olu nwaayọ gwa ya,
were olu ike gwa ya ka ọ laa,
mana ọ na-asị m

UKAEGBU:

OBODOKWE:

na nke ahi e nweghi ike ime,
o gwula ana ebuuru ozu ya
si n'ulu mpuo.

AKUKALIA:

Ihe nke ahụputara bụ na
o gbara isi akwara?
(Chia ochi).
Nke a bụzi Apaama,
ihilili amata n'onye Mbekwu.
Amaghikwa m otu
aga-eme nke a ugburu.
Ihe amaghị otu aga-eme ya,
otu aga-eme ya di.
Otu a ihe siri di ugburu.
Ihe o choro bụ ike.
ya bụ anyị ga-akpo
ndi uwe ojii ka ha bịa
kwakoro ihe ya niile
gaa bulaara ndi nwe ya.

UKAEGBU:

O bụ ya mere m jiri chọ
ka unu duru m gaa
n'aka ndi uwe ojii
soro m bi anyekwa aka
n'akwukwu maka mkpola
ya...

ANABARAONYE:

(N'ike). Onye soro gi gaa bi anye
aka
Maka ikpola nwaanyi gi?

AKUKALIA:

ANABARAONYE:

O bụrụ ogwu,

O gaghi erere gi...

O nwere ihe o jọọ di n'ime
ya?...

Amadijoha nna m
nawapụkwa gi anya,
naani oso ndu

Onwumere gbara
bata n'ulo m

ka laita nwunye gi

jiri churu m bia

ido gbu m n'ulo m,

ya fodusie na m gara

bianye aka n'akwukwo

maka alukwaghị m gi na
ya.

O bughidi i ga bianye aka
n'akwukwo bu nsogbu

kama utu Ukaegbu a

(tu o aka). Ga-eji anyi gaa
kpezie

Esemokwu ya na nwunye
ya.

O ga-akochara nwunye
ya

onye kwuru ihe o kwuru.

Bikonu, unu mara ebe

UKAEGBU:

ANABARAONYE:

AKUKALIA:

ANABARAONYE:

Unu siri rja elu,
Unu sirikwa ebe ahụ
rịdata,
onye obula gaa chiri
akwa ya ebe o sara ahụ.
Dede, ihe a j na-ekwu
Egosighi na i choro udo
n'ezi na ulọ m...
Ana macho udo
n'ezi n'ulọ nna gi.
o bu mụ gara
luta gi nwunye i na-ahụ?
Ana meso gi aga
akpola nwunye gi,
ama m ebe o si,
ma o si n'ohia
ma o si na mmiri
ka o bukwamụ n'ikuku
nwa ha amaghị.
Ihe mere bu na mụ na
Obodokwe ga-eso gi aga
maka ihu ndi uwe ojii,
hapu Anabaraonye,
otu a ka okwu ya
na-adi oge o bu la...
Oo kwa gi,

ekwele ka i feba n'imi ezi,
 mgbe o subirile,
 ebe a ka m ga-anụ
 baba na-akpụ m isi
 a na-agba m gburugburu.
 Ụnụ kpọrọ Obodokwe gawa
 onye amaghị onye na egbu ya
 etobeghi.

UKAEGBU:

Biko ka anyị gawanụ,
 agaghị m achọ ka
 nwaanyị a nọrọ n'ụlọ m
 karịa echị na-abịa abịa.
 (ha ekwile pụọ).
 OKỤANYUỌ

NKIRI NKE ABUQ

(N'ụlọ Ụkaegbu ka Ekwuluonụ na-adụzi akwa dọkara adọka
a kụọ aka n'ụzọ)

EKWULUONỤ: (N'olu ike).

Ụzọ ghere onụ
ma j'chọọ hata.
(Eringa wee hata).

ERINGA:

Biko ewela iwe,
ugbu a ka m batara
hụ nwa m nwoke
ka o na-che akwa
nke ihie kpatara ya
hụ ihie j'kụrụ ya.
Biko opara m
o mekwara n'ụgini?

EKWUOUONỤ:

Verigund!.

ERINGA:

EKWULUONU:

ERINGA:

nke abụ bụ ezigho a m na
ị jụkwara mwa gi
ihe o mere?

Ajuru m ya,
naanị ihe okwuru bina
bọghị ya dafetere a'ofe ụlọ m,
ka o biara iwere ya,
gi chido piawa ya ụtari,
O di nima.

gi onwe gi biara ịjụ esi
ihe mere opara gi,
i maghi mgbe m nyere iwa
ka ụmụaka gi hapu
ifeta n'ofe ụlọ m ozo?

Nke a m piara ya bụ obere ịla,
ka m hụkwa ha
n'ụlọ m ozo...

Ama m na ihe ị na-achị bụ
onye o ga-abụ gi na ya.
biko mgbe ihe
na-akwa gi ga-akwa gi
hapuru m ụmụ m
kamachakwa opara m.
o di ghi ihe ozo m
jiri maka ya n'oro obere
ma o bughị ya.

EKWULEQONU:

Nke a ọ bụ nke ndị
nwere nwa nwoke?

Ọ bụ ọhụka
ị na-anụ m ihe a?

Ngwa site n'ụlọ m pụọ ugbu a
tupu agha erie gị...

ERINGA:

Nke ị na-eme ihe niile ị na-eme,
aka gị kpatụ m

n'ahụ taa Elee,

aga m agwa gị na

amara aghara abughị ụjọ.

Ama m na ihe

na-egbu gị ogbu u bụ

maka ị nweghị nwa nwoke,

ọ bụ ya mere ị choghị

iji anyagị ahụ ụmụ onye ọzọ.

Agwa niile a

ị na-akpaso Onwumere,

ị kpaso ya nwa onye ọzọ,

gị amara na ị kwụ achaaala gị
uhie.

EKWULEQONU:

Ekwere m ihe ị kwuru,

kama ekwuchaala m

ihe m kwuru.

Ma ụmụ gị

na Onwumere gị,

ma ụmụ amaghị

ERINGA:

ihé ụnyụ mere,
aga eji ụnyụ akọ akọkọ ọdachi.
Nke ahụ gbasara gị.
Ọọ gị na-eji aka gị chutere
onwe gị ihu ọjọọ.
Otu onye ụkọchukwu anyị
kwuru na,
“Ihe ọma na-eke nwere.
Gị hụ ihé ọma
rute ya nso,
ihé ọma erute gị,
mana gị hụ ihé ọma
takawa ihu,
ihé ọma hụ gị
ya atakawa ihu”.
Ịna-achọ nwoke
mana ị hụ nwoke
ndị ọzọ mụrụ.
ahụ a na-agbakasị gị...

EKWULU ỌNỤ:

(Bulie n'iwé).
Ngwa ka ọ ha gị otu ahụ.
Site ebe a pụọ ugbo a
ma ọ bụ ihé ọ bụla ị hụrụ
gị ewere ya otu ahụ
(bakpuo n'ime ọlọ)
(Chọọ ịpụ).
Onye ara!,

ERINGA:

ka m. puo o gi
 n'ulo gi biko
 ike mụ na unama
 abaghi otu
 to puo, ezugbo ahụ Ekwulorun
 eburu aka odu gbaguta wee
 chaguta na Eriuga apụla).

IKWELUQSU :

Ujo onwu na-atucha gi.
 bina ka i saa m okwu n'ulo m.
 ka ekwe onwu gi
 kuzuo n'ehi n'ia.
 Atakwarany m unyeta.
 o bu ozu nwoke a
 unu na-akpo Ukaegbu
 siriri unu kpariwa m.
 O bu n'na o na-enwe ike
 ihuwa i nwaanyi ime
 di ka ihe ya,
 onye gaara enwe onye
 igwa m okwu.
 (O ga na odu ala).
 Ehe o masiri ya gaa,
 ihe o masiri ya na unyeta ya
 ha kwuo.
 kama ihe agaghị emezuli n'ụwa a
 bu na i site n'ulo a puo.
 Ha mechi a plaany ha niile

agbaghi m'pata
 ka o siri gaa
 (Ukaegbu - agara) ...
 Onye - aete - bata).
 Igaala kporo
 nwa ntị ike a
 batukwa a'g'ig' a ozo/
 Onye a maghi onye
 na - egbu ya ete - egbi.

UKAEGBU:

Ekwuluonu,
 nke j'na - eme ilu j'na - eme
 aka gi akpakwala nyata a ozo.
 Iji m Chukwu ri o gi...

EKWULUONU:

Oke amala ama
 ata akpa dibja,
 dibja amala ama
 ahụ oke onu n'oku.

UKAEGBU:

Nwata a o mere gi gi ni?
 Enwer
 o naghị agara e...
 Gi ni mere j'na - eji
 ekwe ya ahụ n'elu...

EKWULUONU:

Gi ejiri maka ya
 gakwuru umu nna gi
 maka otu onyigwa - eme m
 Ewii nile ahụ j'na - egwu
 o bu m eji amara e?

UKAEGBU:

EKWULUG NỤ:

Amacha m nzu be unu nile,
kama m ga-apu che a,
gi apu o.

Isiri mụ na ole ndi
gara kwuo gini gbasara gi...?

Ihe ndi i ga-agwariri m
tupu chi ejie taa,

ihere anaghi eme gi

i weere ihe gbasara ezinaulo gi
gaa wepuru umunnadi,

ka ha na-eduhie gi,

na-achikwa gi ochi.

Ha nile nwechara nwaanyi
ha na ya bi,

akparamagwa ma joghi njo
karja nke ha nile,

ughoro ole ka ha biara

meere gi mkpesa.

Onye iberibe na-eweta ji
a na-eji esi mmiri oku agwo.

UKAEGBU :

Imaara nke oma

na abughi m onye nsogbu.

anaghikwanu ma achọ nsogbu,

ma oli ma oli, o buru na

i ga-ewedata obi gi.

anyi ga-chi n'udo

EKWULUONU :

(Onwumere abaa n'ime ụlọ).

Anyị na-ebi n'udo

ebe gị na ụmụnnagị

na-akparịta ụka ghasara

ihe ụmụ ga-eme m...?

UKAEGBU:

Ọ dịbeghị ihe dị n'ọ

anyị kwugooro na ọ bụkwa ụ

mee emee kama...

EKWULUONU :

Kama gini?

Kwuonụ ka m nụ

ihe j na-ekwu,

aga m ekwe gị nkwa

ihe n'ile i choro n'aka m

naanị ma i gwa m

ihe gị na ụmụnnagị

ji m kwuo,

ndị gị na ha kwuru ya,

onye kwuru ihe o kwuru

nakwa onye ụmụ nọ n'ụlọ ya

kwuo ihe ndị a.

UKAEGBU :

Ebe ọ bụ na i kwere la

ibụ ezigbo nwaanyị

site n'onye okwu gị,

agbagharala m gị,

mana ọ ga-amasị m

ka anyị hapụ ikpalite ụka n'isi

UKWULUQNU:

UKAEGBU:

UKWULUQNU:

UKAEGBU:

UKWULUQNU:

UKAEGBU:

site n'igwa gi
onye kwuru ibe o kwuru
nakwa ebe a n'kwuo ha.
Oo gi ma ibe na-atu gi egwu
igwa m ibe m juru gi.
Nke a na-egosi na
i choro ka mu na gi
digid n'iro tutu mu na gi
otu onye egbuo ibe ya n'ulo a
Iga-ekwe m nkwa
na ibe niile m ga-agwa gi,
i gaghi ebido were ha
mewe nsogbu n'udi gbulu?
Amuru m m'nsogbu?
N'ezikwu, mu na umunna m
nukotara ebe anyi
kwuru okwu banyere gi
n'ulo Anabaraonye...
Ama m, ifo agha unabe...
O bu ru na i gaghi ege nti
ka m gawa ebe m na-acho igu.
Anyi kwekoritara na
ebe o bu na i juru njo ila,
ka anyi gaa kpoo ndi uwe ojii
bukwa ndi ga-abia
bukoro ngwongwo gi niile

EKWULUQNU:
UKAEGBU:

bukaa gi n'ike.
(N'egwu). I ny agaala ny?
Fee m (maa usụ).
Mba, ee, achoghị m ka ha bia
kama o bu ndi a
na-akwanye m n'udi ihe a.

EKWULUQNU:

O di mma,
o gwula ihe ndi m choro
imata site n'aka gi.
Ogu m ga-ejide ha niile,
onye kpotere nwa agụ di n'ura,
ya teta, onye agbala osọ,
ha niile ga-eketacha oke n'ihe a.
Abiazie che i nọ.
agaghị m ekwu ya n'onu,
o bu oke di n'ulo
gwara nke di n'ama
na azu di na ngiga.

UKAEGBU:

Oo kwa agwara m gi na
achoghị m nsogbu,
aga m eje gwa ha na
ekweghị kwa m n'ihe ahụ
mụ na ha kwuru.

EKWULUQNU:

Nke ahụ gbasara gi
ma i gwara ha
ma i gwaghị ha.
che i chere udi echiche a.

I meela ya emee,
 Abija ebe Anabaraonye
 na nwanne ya di,
 aghaghị m igosi ha na
 ha emeteela agụ di n'ura.

UKAFGBU :

O bụrụ na m choro ka i laa,
 agaghiri m akoro gi
 gbasara atụmaatụ nile ndị a
 iji kpọlaa gi,
 mana isikwa na
 o bụ ihe ojoo
 ka m na-eme gi,
 ka o diwazienu
 (puo ezi).

EKWULUQNU :

Oo kwa "ka o diwazienu"
 O di mma.
 Nkwa m na-ekwe unu bu,
 kama m ga-ala n'ala a
 unu nile ewere isi unu
 kwuo ugwo ya.
 (Maa usụ).
 Unu na-acho ka m laa
 ugbu a unu metosichaaala m.
 Oge nna m na-adọ unu aka na
 unu amaghi?
 Ihe unu na-acho ugbu a bu

ka nna m ñyọ m ọñy na
ihe o kwuru emezuola
(n'olu ike) tufia!,
ọpụpụ m n'ala a bụ ọnwụ m.

OKỤ ANYỊ Ọ

NKIRI NKE ATỌ

(N'ụlọ Anaharuonye ka Ụkaegbu, Obodokwe na Akụkalija
na-akparịta ụka)

AKỤ KALIA:

Ee m ụka akpara akpa,
isi ka a na-eji ekwe ya.
Ndi uwe ojii ga-adị na njikere
na-eche anyị ugbu a,
ihe ọ fọdurụ bụ anyị
ije kporọ ha
mee ihe ka e si eme ya.

OBODOKWE:

E mee ngwangwa,
emegbara ọdachi,
ka anyị...

ỤKAEGBU:

Chere nny, biko ndi nwe m.
Ọ bụ eziokwu na anyị ekpebiela

AKUKALIA:

ANABARAONYE:

OBODOKWE:

UKAEGBU:

okwu banyere nwunye na
mana aga m'arịọ
ku anyị nyetụ ya
ohere ntakiri maka na
o kwere la ịbụ ezigbo mmadụ...
Gini? Ụ kaegbu,
isi o dikwa gi mma?
(N'oke nchị),
Ịna-ajụ ma isi
o di Ụ kaegbu mma
ebe o bụ gi ka
isi na adighi mma.
(N'iwe). Ụ nọ ga-afọ otu amụta
ihe...
Ụ nọ chere,
ka m jọọ gi Ụ kaegbu,
olee otu anyị na gi si
gbakọọ aka ịchupụ ndi mmụọ,
gi apụta si anyị
na-esi mmụọ mmụọ?
Isiri na agwa nwaanyị gi
digidere otu a kamgbe
afọ iri na ise i luru ya
ga-agbanwe taa?
Onweghi ihe
nyiri Jehova n'omume,
nke kacha nke bụ na

AKUKALIA:

nwunye m'đi ime,
ọ d'ig'ị mma ikpola
nwaanyị n'afọ ime...

Ime g'ị ka nwaanyị g'ị d'ị?
Ịwerela anyị zuru ihuoma
ebe nwaanyị g'ị d'ị
ọọ kwa ya?

Gwachaa ya onye
kwuru ihe okwuru.

chee-ị! Anabara onye
kwukwara...

ANABARAONYE:

Akukalia,

ị kpọọ m aha ọzọ ugburu,

Ekpechi, ekpenta, ọ chanaanya,
akwukwu adogbuo
nwa mmefu d'ị ka g'ị.

Mgbe m na-adọ ụnyị aka na ntị
gbasara okwu Ukaegbu
na nwaanyị ya,

ọdụ, ọbaragu, ọdụ ntị
afachie ụnyị ntị,
ugburu ọ chabirila.

g'ị na-akpọ Anabaraonye,

biko, ire gbaakwa g'ị atọ ebe
ahụ...

AKUKALIA:

Nna m nwurụ anwụ
werekwa onye ọfụ obi

ANABARAONYE:

dị ka gị.
Ị na-eji nna gị agọ agbara?
There anaghi eme gị
ikporu nna gị aha
ebe ndị na onye ọ bụ
marakwa ụdị ọnwụ ọ nwurụ di.

OBO: ỌKWE:

Kwusituuu oke
akoromoonu unu ahụ ugburu a.

AKỤKALIA:

Chere ka Anabaraonye
kooro n'ụdị ọnwụ
nna m nwurụ

ANABARAONYE:

Ị na-achọ onye ga-agwa gị
ihe gburu nna gị?

AKỤKALIA:

Gini gburu ya?
Onye dara elu ngwọ,
ọ nwurụ ọnwụ ọjọọ?

ANABARAONYE:

Gini kpatara ọdịda ya?

AKỤKALIA:

Ị na-ajụ ihe kpatara ọdịda ya,
a bụ m chi ya?

ANABARAONYE:

Nna gị nọ n'elu ngwọ,
lepu anya hụ nwaanyị nọ
n'ofe ụlọ na-asa ahụ,
dika uzuzu unu si di,
nna gị a nọ ọ ebe
ọ na-ele nwaanyị gba ọto
chefuo na ya nọ n'elu ngwọ.
Gini ọzọ ka i chere ga-eme ya

abughị na ọ dara.
efe ngwọ amapuo ya afọ
ya aburū ozu.
O gwula ka ọ fọla?
Oọ kwa gị n'ala a,
ma mụ emeghị gị ihe n'ala a
mara na ọ bughị Akụchịnwụ
mụrụ m.

AKUKALIA:

KAEGBU:

Ihe ndị a abughị
ihe ndị ụnụ ga-esi okwu
kama ihe m na-agwa ụnụ bụ
ka ụnụ mara otu ụnụ ga-esi
ga gwa ndị uwe ojii na
ihe ahụ ụnụ kwaburu
abughịkwa ihe
ụnụ kwuziri ugbu a.

NABARAONYE:

Lee anya ọkaegbu,
ka m dọọ gị aka na ntị,
ụnụ mara otu ụnụ ha
na-ekwu okwu a
maka olila nwunye gị,
gakwuru ha.
Ma j nwa a anwaa
kpọọ m alia ọzọ,
aga m ewere mkpara m
subaa gị afọ.
Lee Obodukwe na Akukalija

OBODOKWU:

ndi gi na ha kwuru okwu
ikpola nwunye gi.
Enweghikwa mgbe m
kwuru ka o kpola nwunye va.
Ihe m na-asị ya bu
ka o du o ya odu
ka o nwee ike ibu
ezigbo nwaanyi.

ANABAI OONYE:

Unu ebido beghi gowa ago,
ugbu a bu ututu.
kama ihe m ga-agwa unu bu
ka unu hapu ikpo m aha
gbasara okwu a ozo
(Izuchi biri aka n'akuku ulo w
bata, ya na ihe ofu na-eme)
Abara di m e gbuola ha m!

IZUCHI:

ANABARA OONYE:

(malie n'ike)

Oo gini?

Mepee anya gi?

IZUCHI:

Mmiri o!

Unu biko gaa

kutere m mmiri.

Anya akpoola m

(Abara agwa ikute mmiri putaj).

Izuchi gini me...

UKAEGBU:

IZUCHI

Ukaegbu,

n'uto di m ozokwa?

Ihe i nyuru ebidola siwe,
o o kwa gi
i ga-aluchaa nwaanyi!
n'ụwa gi a kwuo eziokwu
(Abara ebute mmiri saa ihu ya)

ANABARAONYE:

Ngwa meppee anya gi
ka i kooro m
ihe gi na ije gara.

IZUCHI:

Ose e, o werela ose
wupia m anya

AKUKALJA
ABARA
OBODOKWE

Onye?

IZUCHI:

Ekwuluonụ chere m n'ụzọ
ka m na-alọta ahia
were mmiri ose
wuo m n'anya

ANABARAONYE: Ariri erie m!

IZUCHI:

gini ka o ga-asị i mere ya?
O kwuru na di m
na-akwa umunna ya oku n'ukwu
ka ha kpọlaa ya.
Nke ozo bu
esemokwu mụ na ya
ubochi a Onwumere
gbabatara n'ulo a.

ANABARAONYE: Ụnụ ahula isi okwu anyi.
Ukaegbu, o o maka
ahapuru m unu

ka ụnụ n'ụlọ m
na-ekwu ihe gbasara nwaam
ka I jiri gaa kọọrọ nwaanyị
ma nke m mere
ma nke m emeghị?

UKAIGBU: Chere ka m gwa gị otu ihe.

MAABARAONYE: Gini!

Ọọ kwa onye a
ị gwara anyị na
agwa ya agbanwuola?
Ọ bụrụ nwunye m ka
ọ ga-eji akwọsị aka ya.

UKAIGBU: Chere...

MAABARAONYE: Chere mme gị

ka ọ bụ nna gị.
Ihe nwunye gị chetara m,
aga m agwa gị na ya,
na eze a m ji achi ọchị,
ejikwa m ya ata arụ.
(Izuchi abaa n'ụlọ).
Ma onye ukwu
ma onye nta ụnụ,
puororụ m n'ụlọ ugbu a,
ma ọ bughị otu ahụ
ihe ọjọọ ga-eme ugbu a.
(Gbara n'ime ụlọ ka ọ gaa taa)
mma tupu ọ na-apụta ha n'...

egbe 1000000
QKIRI NKIRI

FMU MF NKIRI
NKIRI NKIRI

(N'ime 1000000 Ukaegbu, ya na 1000000)

UKAEGBU:

1000000
1000000
ghusaghusaghu
Igasaghu
ghusaghusaghu
ghusaghusaghu
ghusaghusaghu

QNWUMERE:

1000000
1000000
1000000
1000000

UKAEGBU:

mana ebe ahụ amụrụ nne m,
naanị ndị okenye dika
nne nne m bụ ndị nọ ya,
olee ndị mụ na ha
ga na-egwu egwu?
Onwumere nwa m
I chere na obi dị n'mma
ikpọrọ gi kpopụ ebe ọzọ
ka i ga biri?
Hapụ, ọ bụ ihe
nsogbu uwa na-ebute.
Nke mbụ bụ na Ekwulugwu
eforola ntutu ya taa
na ya ga-egburiri gi n'ụlọ a
tupu ya ezuo ike.
Nke ọzọ bụ na
dika iwu ọgbakọ anyị siri di,
anyị esoghi n'otu umunna,
ufodu ndi nke,
nna ji mụ na ha
nabu ajụ ase gbasara anyị
ka Ekwulugwu gara ba ogụ.
N'ihi nnabata
Izuchi nabatara gi
ka Ekwulugwu jiri
chee ya n'ụzọ,

were ose wupia ya anya.
Ebe o bu na onodu mmekorita
anyị na ndi agbata obi anyi
adichaghị nima,
m wee chuo ka i
gaa ebe I ga-agbanari
nsogbu nwaanyị a
maka na amaghị m
onye ga-ekwe kwa
ka i bata n'ulo ya ozo
ma nwaanyị a gbuwe gi.

ONWUMERE:

Onye ga-elekota
nkita m zuru ohuu
ma o bu ru na mu
esite ebe a puo?

UKAEGBU:

I ga-akpo nkita gi aga
maka na o bu ru na gi
ahaa ya ebe a

ONWUMERE:

Ekwuluonu ga-akugbu ya.
Ama m na otu a m
na-apu ugbu a,
Ekwuluonu na umu ya
agaghị ekwe gi zuru ike
ma ya fodyie inye gi
ihe oriri ka i rie.

UKAEGBU:

Esogbula onwe gi

... ka ihe ahụ.
 ... Ụmụha nkpa hụ
 ... na Ịsitere ebe a
 gbanarị nwaanyị a,
 ọbụrụ maka m,
 ... Ọmụ na ha gbugbawa ya
 ọmụ anyị sibu agbughaya
 ... (kwadụ ọmụ ahata).
 Anye haala m ihe niile
 ọmụ ji aha m na-ekwu
 ... (ndebe Ụkaegbu nso).
 Ụkaegbu, ị kwuru na
 ... emere na-aga ebe?
 Ọmụ gwa ị,
 ... nke ahụ anwaa
 ... ịsị ọmụ.
 ... ọ ka ọ nọrọ ebe a
 ... ọm nkịrị?
 ... ọ ka m kpọpụ ya
 ... ọ na nwee ike bịa ị.
 ... ọ ghi ihe a
 ... ọ ji anyị ọfọ eme...
 ... ọ ga n'ọmụ).
 Ọnye na emere onye anyị ọfọ?
 Anyị ọfọ nke onye ịgụrụ
 ọmụ ahụ

NWỤMERE:

KWULUỌNỤ:

KAEGBU:

KWULUỌNỤ:

KAEGBU:

KWULUỌNỤ:

ka o bụ onyenke
abughị moradi?

Ejikwala otu ahụ adị papam
aka n'ọnyị ọzọ.

Okorobia!

O nwere ihe mụ agaghị ala .
(Gakwuru ya maa ya ọzọ).

Bia saam okwu ka
onyụgburu nne gi gbuo
gi ugburu.

Nwaanyị a
hapụrụ n'oparam
onyụgbuo gi.
(Kwara ya Ọm, Onwumere, Ọmwe
aka ha nile alywa ọgụ)

O nwekwara ndị bi elu . . .
gbaanyị ọsọ!

Ụkaegbu na nwa ya nwok
egbuo mme . . .

Onye ga-aza gi
oku a jina-ukpọ?
Okuko nyiyo ahuru,
ala achuọ ya ọsọ.

(Ha ka na-akụ ya ihe).

Ụny ga-egbu m,
hapụ nụ m aka biko.

BRO-PAUL:

(Onwumere akpọ ya ihe n'anya).
Chei okupiala m'anya o,
Unu ga-egbu m n'ubochi taa
(Broda Paul abata).
Oo gini na-akpotu ebe a?
Kwusi nu ihe a unu na-eme
(Gatuo ha).

UKAEGBU:

O teela aka m bidoro
nuwa ihe gbasara esemokwu na
ogu na mgba unu
oge o bula.
Oo gini kpataara nke ughu a?
Broda,
ihe nile i nuru
ma ndi inubeghi
gbasara nwaanyi a
bucha ihe o mere.

BRO-PAUL:

Nke na ewute m karịa bu na
o choro igbu nwata a no ebe a.
Maka gini kwany?

UKAEGBU:

Na ya agaghị adi ndu
mu ewere Onwumere
mere Diopara n'ulo a.

BRO-PAUL:

Kedukwanu onye o choro
ka i were mee opara?

UKAEGBU:

Ajuju a bu nke diiri ya,
mana agwala m ya na

ihe a ọ na-ara bu nsi,
ajọ omume gi ekwebeghi gi
mụta nwa nwoke,
anya ụfụ ibe gi
ndi mụrụ anyị ana afụ gi,
(Tugharia ebe Onwumere di)
Onwumere, bịa kwado
gawa dika anyị siri kwuo,
Chere ka m gwa nwaanyị a
ebe o ji ya.

ONWUMERE:

Ọ na-abụ arụsị n'awa ụnara,
e gosi ya osisi e jiri pia ya,
Ihe m na-agwa Ekwulorụ bụ na
ebe ọ chọghị ịjị anya abụ m n'ụlọ
a
ọ gaghịkwanyị ahu mmiri togbo
iko.

Apụọlam

UKAEGBU:

(Opuo Ekwulorụ a baa n'ụlọ).
Biko broda bịa nọdụ ala,
otu a ka m na-esi adọga ya
ututu na abali ọ bula.

IRQ-PAUL:

Ihe niile a nna nwata a kwuru
oge anyị gara ilu ya
bụ eziokwu.
Chaii!

UKAEGBU:

N'igwa gi eziokwu.
o buri na obi mmadu
na-agwa ya okwu.
a gaara m agba oso
ukwu eru ala.

Lekwa etu mmadu si
were aka ya lora oku
ga-eregbu ya.

BRO-PAUL:

Ihe di mkpa m choro igwa gi h
na

ndi ogbakọ ekpchiela
inye unu sọspenshon.

Ha kwuru na omume
gi na nwaanyi gi
na-eitere nzuko a ihere
na aha ojoo.

UKAEGBU:

Akwa nwa ariri kwesiri ibe,
onye zoghuru ya ana-ebe.

Ndi ogbakọ anyi
ha na-enye m sọspenshon
maka gini?

Oo mu, na-agwa

Ekwuloonu

ihe o na-eme?

Lee otu nkwaru na onya
siri juputa m n'ahụ.

unu anaghi anu

BRQ-PAUL:

maka ili nwaanyị a na-egbu m
n'ụlọ m ebe a?

Anyị macha

gbuladi otu o na-eji
asụ gi n'ikwe dika akpọ,

kama o buru na a hapu

ka unu na-abia omumuihe

o ga-adi ka ndi ogbako anyi

anaghi elebara ihe ndi a anya

dika ndi mmadu bidorola
kwuwe.

Oge adighi anya,

a ga-akpoghachikwa unu

ma o buru na

agwa nwaanyị gi agbanwuo.

UKAEGBU:

Iga-echere ka m kpoo ya.

Achoro m ka i were aka gi

gwa ya ihe a i gwara m ugbu a

n'ihi agwo naanị otu onye buru
bu eke.

(Kpowa). Ekwuluonu!

(Ekwuluonu apụta).

Nke ugbu a gini mere?

Olee ihe i na-akpo m?

O bu m na-akpo gi.

Achoro m igwa gi na

EKWULUONU:

BRQ-PAUL:

EKWULUONU:

BRQ-PAUL:

ndi ogbako anyi
enyela unu soshenshon
maka ogy na mgb
unu oge niile.

Ha kwukwara na
a ga-akpoghachi unu
ma unu chegharia
ma chigharjakwa.

Oteclari m jiri
tuwa anya nke ahụ.

O bu ya kpatara
unu jiri akpo m?

Ogbako unu
o bu alaeze n'onwe ya?
Ogbako gbaakwa oku!

Sista!, o bu otu a ka
i na-esi ekwu okwu?
Azighakwa!

(Buli ka o puo).

Broda, eziela mozi m
ehoro izi unu,
alaala m.

OKU ANYUO.

NKIRI NKE ABUQ

(N'ụlọ Anabaraonye ka ọ na-ago ọjị tupu Ukaegbu abata)

ANABARAONYE! (Kwaa ikiri)

Agupée ụzọ,

a gupee ọnụ,

a hapụ ọnụ ya eruchie,

onye gbara nkịti

agaghị ere ihe

o-lyuru tja ahja,
 Agbara ukwa agbara nta,
 asi m'ututu tuturu nje tufuu.
 O hjaara nga onye
 ahjaagbula ya,
 ma ya lawa
 mkpumkpupa ya
 (na-atupu oji n'ala).
 Onye huru m cheta
 nwa ya nwuru anwu,
 ndi foro afo meekwa
 otu ibe ha mere.
 Kama m ga-agwo wa ibi nwu,
 ibi biri ma m biri
 (a kuo aka n'uzo).
 Onye alu o bu onye? batawa o.
 (Ukaegbu abata).
 Ha! Ukaegbu,
 nke ikpo gi ihu
 n'uzo ututu a,
 nke taa anyi ga-agbafu agbafu?
 Dede, o nweghi
 ihe di ka mgbafu n'ime ya
 kama ihe m jiri maka ya bja
 bu udo na odimma anyi nile.
 Oo kwa asi uka

UKAEGBU:

ANABARAONYE:

anaghị anọ n'afọ ajoyi.

ngwa nọdu ala.

(Ha abụọ anọdu ala o wee nye ya
oji ha ataa).

Ahụ m nile bụzi ntị

ntị inwara ilu ichoro igwa m.

Ihe kpatara ije m bụ

ibia mezigharịa onodu

mmekorita mụ na unu

dika ununna m.

O bụ eziokwu na

mụ ji aka m bịa

sesaa onodu mmekorita mụ na

unu

dika iwu oghako anyị siri dị,

mana ugbo a,

achoputala m na

onye enweghị ununna,

ikpe mara ya.

Ijkwaa!

I macha otu a.

(Akụọ aka n'ụzọ).

Onye ahụ batawa.

(Akụkalịa na Obodokwe abata).

Anabaraonye!

Igakwara n'ihu

UKAEGBU:

ANABARAONYE:

AKUKALIA:

gị na Ukaegbu
ana-enwe mkparịta ụka
n'aghanyeghi
iwu ndị Amaala
nyere ụnyaahụ?
Alaala m.

ANABARAONYE:

Bia a a Akụkalja,
bịa ka i nuri isiokwu
o jiri bia.

AKỤKALJA:

Isiokwu nke ngbu a
o ga-aka ndi o na-eji abia
oge gara aga?

E mecha ya ewere anyi
refee n'aka nwunye ya.

ORODOKWE:

Ka anyi nuri godu
ihe o ga-agwa anyi.

ANABARAONYE:

Unu nodu ala
(ha anodu).

Ukaegbu biko ewela iwe
jiri onu gi gwa
umuna mu na gi
ihe i gwara m
tupu ha abata

n'hi agwo otu onye hury b

UKAEGBU:

Umuna m da: unu,
ihe m gwara dede Anabara
tupu unu abata

SODOKWE:

bụ na m egho imezighari
onodu mmekorita
mụ na ụmụanna m.

KAEGBU:

Imabegha.
I na-achọ ime ya
ka o diji anyi nile mma
ka o bu ka o
diwanyere anyi njo
karja ka o di na mbu?

ABARAONYE:

O bu ka o di mma
karja otu o di na mbu.
Ndeewo,
Umụnnam uny anulanu
ihe okwuru. U kaegbu o buri na
i gere nji ofuma
i kaara inu oge Akukalia
kwuru okwu banyere
iwu amaala mabidoro gi.
N'eziokwu amaala
etinyela iwu megide
onye o hula ghasara
mkpakorita gi.
Ebe o bu na
iwu nzuko unu,
megidere mmekorita
unu na ụmụanna unu,

AKUKALIA:

UKAEGBU:

iwu amaala abiala ugburu
megide mmekorita
anyina una,
mana Umeji anaghieptanotu,
anyiga-elebara ukwu gyanwa.
Kam juokwa,
makana awo anaghijugbu
oso ehie na nkiti.
Ukaegbu,
jnwere ike igwa anyi
ihe dubara gi
n'udi ne bharie echichea.
Nke a ga-abu
ogologo akuko
kama aga magbali
n'igbu ya nkenke.
N'ezio kwu, inodu ala
na-agu ngwere agwu
mana ogologo odi
anaghiekweya.
Ihe gbasara umu na
na-amasicha na
mana ogbako
anaghiekwem
putazie nke oma.
Nke ka nke bu na

ọgbakọ ahụ b́́ara n'gbu a
 nye m sọspenshon
 nke ihe kpataara ya b́́u
 akparantaagwa Ekwulogbu.
 Ebe m b́́uzi usụ
 na-enweghị ehe m kwu akwu,
 ihe fọdurụ m b́́u
 ịgbakwute umunna m.

SABARAONYE:

Ama m na ihe
 meriiri ede jiri bee nwiji.
 umunna m Oo kwa unu ji
 anya unu abuo bu
 n'ighe Ukaegbu kpoooro
 Nlemchi une ya b́́ia
 gwa anyi na anyi na ha
 enweghikwa mmeko ozu?
 Ihe na-ewate m karichaa bu
 otu Nlemchi, une nwaanyị
 tozuru ihe e ji nwaanyị eme,
 nwaanyị zutoro umu
 ma ndi nwoke ma ndi nwaanyị
 jiri ria ma nwu jusakwa oyi.
 Oburu na Nlemchi
 nwuru n'udi amaala,
 akaara inye ya ezigbu olili.
 N'ikwu ezio kwu
 Nlemchi kaara ino ndu ugbu a

KU KALIA:

ewepụ mkpọba ha
kpọbara ya n'ogbakọ ha.
Nwa ọjia nta kịrị rịara nwaanyị
ka e jiri kpọchigide ya ụzọ
ya-anọrọ ebe ahụ nwuo
sụkọọ, rec ure tupu
niniadi amata...

OBODOKWE:

Kamgbe Nlemchi jiri nwuo
onwu iwe ahụ ọ nwurụ,
udo ọ dirila n'ezi na ụlọ ahụ?
Ama m na ebe ahụ
ọ di n'ala mmuo,
iwe juputara ya obi
ruo echi na abia abia..

ANABARAONYE:

(N'iwe).
Ụkaegbu i bara ogbakọ
kpatara onwu nwunye gi nk
mbu
oge ọ muputara nwa.
Ogbakọ i bara butere
onwu akpachapughị anya
nke nne gi.
i nuka n'elu ya
gaa luru AJỌ NWA ANA-EKU
N'IKPERE
nke na-ebutere gi

UKAEGBU:

nsogbu dị iche iche ugbu a.
Nke kacha nke bụ na
ọ chọghị ịjị anyị ahụ
sọsọ otu mkpuru nwoke
bụkwa ihe Ị jị aka n'ụwaa.
Otu ọgbakọ gị ahụ
achụpụla gị ugbu a
n'ihị nsogbu nwaanyị
ọgbakọ kpọnyere gị
buteere gị. Ugbu a...
Bikonu, abịa ghara ụzụ.
Ma ị tara ụgba ọ ma ị tara azụ,
anụchaala m ihe ụny kwuru.
Ọkụkọ siri nke mere eme
laa azu ka ya gaa n'ihu
zurụ ụmụ ya.
Olee ihe a na-eme
ka nwa ugo biri?
Anyị anụla ihe ị kwuru,
ị bụ nwanna anyị,
anyị agaghị asị ka
ị gaa nwụfu n'ihị na
a guọ ka nne ha jiri,
a guọ ka nna ha jiri,
kama ihe ị jị ya n'ime bụ na
ị ga-eweta ihe ị fọdụ

AKUKALIA:

OBODOKWE:

UKAEGBU:

ka anyị na gị soọ nsi orikọ
n'ihí dika anyị
gwara gị na mbụ
ndị Amaala amaala iwu
megide mmekọrịta
gị na onye ọ bụla
tupu gị ewere okwu a bịa.
Anyị mechara n'ụlọ ebe a
anyị ga-agakwa kọrọ ama
om ihe siri kwurọ
ka ha hapụ i na-asọ gị asọ.
Ihe niile a anyị na-ekwu bụ
maka udo na ọdịmma onye
eji maka na anyị
kwuchaa ihe niile a,
nwunye gị agaghị
eche anyị n'ụzọ
were mmiri nnumọ
kwapịasị anyị anya
n'otu n'otu...
Nke ahụ abughị ihe
unụ ga-atụrụ egwu
n'ihí na adịrịla m na njike
igwa ya na ọ bụ m
lụtara ya n'ala anyị a.
Ihe dị m mkpa bụ
ezi mmekọrịta mụ na unu

ANABARAONYE:

dika umunna,
Ka m laa,
aga m eme ihe o bula unu
ehoro ka m mee. (O puo)
(N'ochi).
Kedu ihe unu ghotara
n'ile nile a?
Ozu siwe isi
enyi kariji nwanne alaa.
Umuna bu ike,
anyị ebirila n'ala a
tupu ha churu oghako
ogbaghara obodo ha bja.
anyị ga-anọkwa
ile na-achụ nwata n'ara nne ya
achụ ha.
E wepu onwu,
e nwere ebe anyị ga je?
O foderu Ekwulorun.
onye nke ahụ
ga-eji ire ekpe ekwere n'ala a...

AKUKALIA:

ANABARAONYE: (N'olu ike).

Nwaanyị na-ehụ chụ
anyị mmamiri
bjara n'obi m
maa m aka n'ihu,
nụrụkwa n'elu ya

OBODOKWE:

chiee nwunye m n'uzo ahia,
were ose wupia ya anya.

Ihe gbasara omume ya
dizi n'aka ndi ichie
na Nna Nna anyi ha.

Oge adighi anya,
ya agaa zara onu ya.
(Bulie otọ).

Akukalia ngwa anyi laa,
uka kpara akpa
isi ka eji ekwe ya.

(Akukalia ebulie otọ ka ha p)

Mgbe o bula

Ukaegbu choro anyi
me ka anyi mara.

(Ha apuọ).

OKU ANYUO

AKURINKETU

(N'ulo Ukaegbu ka Ekwulonu nọ n'akwa, wee na-et
mkpu nke na-ara ya shu n'iputa. Oghotoro n'ala)

EKWULONU : (Gbọọ agbọọ).

Bikonu hapuny m aka
o uweghi ihe m mere unu.

(Tie mkpu n'ile ufu).
 Chee ci,
 Anwọla m.
 Ụkaegbu ee.
 (Ụkaegbu abata)
 Ekwuluonụ.
 Oo gini na-emeghi?
 Bulie ofo!
 (Ụme osọ).
 Ụkaegbu gwa nne gi
 ka o hapu m aka...
 Ụkaegbu:
 Tufiakwa gi!
 Nne gi nke i
 huru n'ebee?
 Anya o di kwa gi nma?
 Ekwuluonụ:
 I nweghi ike igwa nne gi
 na mu na gi ekpeziela?
 Chee anwọla m!
 (Ụkaegbu agbata buru mmiri
 pita wusa Ekwuluonụ n'isi ya).
 Ekwuluonụ!
 Ihe a i na-emeghi
 na-atukwa megwu.
 Oo gini? Kporo m ihe na-emeghi.
 O kupi ala m anya!
 Ụkaegbu:
 Onye kupiara gi anya?

EKWULUQNU:
UKAEGBU:

EKWULUQNU:

Nne gi Nlemchi!
(N'itunanya).
Ebe gi na ya na-eme ginj?
Q na-adi m ka o bu na nro,
dikwa m ka o bu na mmadu.
Anogoro m onwe m
na-ekwu ihe gbasara
Qnwumere na otu o siri
gbapụ iji gbanarị
ozim na-ezi ya.
Onu agadi nwaanyi
na-agafe agafe
asim mechie omu.
Ihe a atum n'anya
makana ekweghi m
na enwere nwaanyi
uji ga-ekwe gwa m
udi okwu ahụ n'ala a.
Npukwute iwe were m
kpatara m jiri gaa kwaa ya a
ya adawa, doro m n'ala
pikposi m anya.
Ugbu a ka o mere
ka mmata na ya bu
nne gi nworo anwu.
(N'oke egwu).
Amadijoha!

UKAEGBU:

Nke a kariri m
 ichoo ka o gbapuru m
 Onwumere ezukwu, Ọdụmọdụ
 Onwumere!
 O di kwanyere?
 nke a i gbaara Ọdụmọdụ
 n'ututu a?

ONWUMERE:

Bianonso
 ka m kpara egi
 ihe kpatara ihe m
 degharị anyị bụ Ọdụmọdụ
 Gịnị na-emeghị anyị a?
 (N'igwe a?)

O ga-abụkwa Ọdụmọdụ
 m bụ n'anyị
 n'abali gaa n'egw.

KAEGBU:

ONWUMERE:

Gịnị ka ihe gbara m a?
 Onagadi m'anya
 bialkwumere na
 ebe m na-azuru m
 juwa m ihe kpatara
 m jiri hapu ghe m'anya
 bialkwumere, n'aka
 m'anya m'anya
 na m'anya m'anya
 bialkwumere.

gbu m'egbu,
nna m'ejiri maka ya
kpoputa m'ebe ahụ
maka ize ndụ...

UKAEGBU

(N'ụjọ).

QNWUMERE:

Ya asị gị gini ọzọ?

Ya asị m bukorọ ihe m

laa n'ụlọ nna m,

na-enweghikwa ihe

ga-adika ize ndụ ọzọ.

EKWULUỌNỤ:

(Tie mkpu).

Che! obi mụ o!

Ọ kuchiela m obi

(ya ekubie une, Ukaegbu na Qnwumere agbapụ maka i
ndị Anambra).

OKUANYUO

OLU:

Gini ka m na-anụ ihe a?

Asị na onye nwurụ?

Ekwuluonụ?

Taa nrechienu onụ.

Ụnụ makwa onye

unu na-ekwu maka ya?
 Gini iwuwu?
 Unu chere na onwu nwere
 otu mkpuru ikikere
 n'ebe Ekwu iwuwu di?
 O bu ike ka o na-ezu.
 Onweghi ike iwuwuwu?
 Unu kwuokwa na e nwuola.
 o ga-ebilite, were mmiri ose
 wupiasia unu anya agbara.
 (Chetu obere oge)
 Mana ilie a nwekwara ike
 ibu eziokwu.
 O naghizikwa eku nne.
 Nwaanyi bu nwoke.
 Onye a gbara ikpa asaa,
 fee mmiri asaa
 gaaluta n'akwughị tadja
 mana buru riwe bu aji ori.
 Obia-Ozoma.
 O mere nwoke
 ura aga n'anya.
 Nwata sirị nne ya
 agaghị ehi ura,
 agaghị ehi nke ya.
 O b́́ara n'aga onye
 abigbulala ya,
 ya lawa, mkpu mkpu apula ya.
 Ilie a bu ogu

2) Kedụ ebe Ụkaegbu na Ekwunụonụ hụrụ onwe ha nke mbụ tupu ha amalite alụmdi na nwunye?

3) Olee ihe kpatara e jiri gbaa Ụkaegbu na Ekwunụonụ nwunye ya iftaunshipu?

4) Onye bụ Aju Nwa a na-eku n'ikpere a na-ekwu okwu ya?

5) Gịnị kpatara aha a akporo ya jiri daba adaba?

6) Kedụ ihe ndị bụ iwe Ekwunụonụ, kpatara O jiri chee nwanyị ihe ya n'uzo, were osi wupia ya anya?

7) Nye nkenke nkwa banyere ndụ na akparamagwa Ụkaegbu dika onye nwanyị na-egbu.

7) Gini kpatara onwa erughị eru Nlenche na
Ukaegbu?

8) Gini kpatara Ukaegbu jiri gwa Onwumere ka
onyegaa ibe nne ya?

9) Kedu ihe ndị kpatara Ukaegbu jiri gharipụ umu
ya, ka ha nwechara nkwekọrta ịjị ndị uwe ojii kpọkọ
Ekwulugbo?

10) Site n'ihe ịghotara n'akwụkwọ a, kedu ndụm
nwere ike inye ndị ntorobia na umuagbogho
akwado alụmdi na nwunye?

11) Deputa ilu na akpaalaokwu alemole ndị ị gụtarala n'
akwụkwọ a.

MAKA ODEE

Ben Igbokwe bụ onye Ohuoke-Obaakwa Umumumum Umueze-Mbieri di na Kansui ime obodo Mbaitoli. O nwetala nzere N.C.E. English/Igbo site n'Alvan Ikoku College of Education, Owerri, nweekwa nzere Bachelors of Arts in Education, Igbo/Linguistics, site na Mahadum Nigeria. O nwetakwala nzere Masters n'omumum asusu Igbo site na Mahadum Imo Steeti di n'Owerri. O mechakwara nweta nzere Ph.D n'omumum Omenaala na Mmepi Mba Afrika site na Mahadum Nnamdi Azikiwe di n'Awka Anambra Steeti.

Okammuta Ben a ruola oru n'ulo oru Steeti Imo na-ahu maka Nka na Omenaala, nyetukwa aka n'oru n'Alvan Ikoku College of Education nakwa Imo Broadcasting Corporation. Ka o di ugbo a, o na-akuzi asusu Igbo na ngalaba na-ahu maka ihe omumum ozuzu nke Federal University of Technology Owerri.

Onye obula ndi mmuo ga-egbu, ha eburugodu uzọ mee ya nti ike. Ekwulonu akpaala ike n'ebe digasi ihe ihe mana o maghi na e nwere ndi ji odudu anya na-ele ya, ndi na-ahu ya mana o naghị ahụ ha...

Gudazie akwukwo a ka i mafa etu Ekwulonu siri buru Ajo Nwa A Na-Eku N'ikpere.

ISBN: 978-2579-67-3

ASCON PUBLISHERS

62 IHUGBA STR.OW. IMO STATE

08035751247

Ajo nwa a na-eku n'ikpere By Igbokwe, B. is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).